



KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
EWELINA WALERJAŃCZYK

Kancelaria Radcy Prawnego
Ewelina Walerjańczyk
Radca Prawny
siedziba przy ul. Zwycięstwa 152
75-613 Koszalin

tel.: 606 - 323 - 109
e-mail: e.walerjanczyk@radcaprawnykoszalin.info

Koszalin, dnia 10 wrzesień 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. J.C. Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący:

G W

reprezentowany przez
radcę prawnego Ewelinę Walerjańczyk
Kancelaria Radcy Prawnego
ul. Zwycięstwa 152
75-613 Koszalin
nr wpisu na listę radców prawnych
KO 807

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 47 ust. 1 oraz art. 40 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 22 lipca 2016r. o Trybunale Konstytucyjnym, w imieniu mojego Mocodawcy - **wnoszę o:**

I stwierdzenie niezgodności § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 oraz § 17 ust. 1 pkt 2 i § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2018. poz. 1184, 1467, 1669 i 2193) w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r. , w zakresie, w jakim przepis ten przewidywał w sprawach karnych, stawkę minimalną należną adwokatowi ustanowieniu z urzędu za postępowanie przygotowawcze w kwocie 300,00 zł netto oraz za postępowanie sądowe w kwocie 600,00 zł netto, które to stawki minimalne są niższe od tej ustalonej tytułem wynagrodzenia adwokata w przypadku ustanowienia przez stronę obrońcy z wyboru, na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 615, z późn. zm.) w sprawie opłat za czynności adwokackie, a jej podwyższenie do wysokości opłaty maksymalnej, które najwyżej może stanowi 150% stawki minimalnej, uzależnione było od uwzględnienia przez Sąd orzekający czynników wymienionych § 4 ust. 2 rozporządzenia **w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu** - przez co ograniczał prawo do równego traktowania przez władze publiczne, prawo do sądu, jak również naruszał prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz zasadę równorzędności stron, powodując, iż wynagrodzenie adwokata ustanowionego z urzędu w tej samej sprawie jest z mocy prawa obniżone w stosunku do wynagrodzenia adwokata ustanowionego z wyboru, w przypadku, gdy w sprawie nie zachodzą czynniki umożliwiające podwyższenie stawki minimalnej do wysokości stawki maksymalnej,

- z art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i drugie w związku z art. 64 ust. 1 oraz 2 i art. 45 ust. 1 i art. 2 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

II zasądzenie na rzecz Skarżącego od Skarbu Państwa kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym,

III przeprowadzenie dowodu z dokumentów, znajdujących się w aktach sprawy, która toczyła się przed Sądem Okręgowym w K _____ pod sygnaturą akt _____
oraz przed Sądem Apelacyjnym w S _____ pod sygnaturą _____
, tj. postanowień dotyczących rozstrzygnięcia o kosztach za pomoc prawną udzieloną z urzędu, które załączam do niniejszej skargi.

Skarżący kwestionuje przepisy zawarte w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. (**Dz.U. z 2018. poz. 1184, 1467, 1669 i 2193**) w **brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r.** w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, wydane przez Ministra Sprawiedliwości.

UZASADNIENIE

Opis stanu faktycznego.

Skarżący – adwokat G W został ustanowiony obrońcą z urzędu dla oskarżonego H D w sprawie przed Sądem Okręgowym w K pod sygn. akt: . Obrońca został ustanowiony jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego przed Prokuraturą Rejonową w S

Pismem z lutego 2021 r. złożonym na rozprawie przed Sądem Okręgowym w K , w dniu lutego 2021 r. obrońca z urzędu złożył wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu.

W dniu kwietnia 2021 roku, Sąd Okręgowy w K wydał postanowienie, na mocy którego rozstrzygnął o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w pkt I, zasądzając kwotę łącznie zł brutto, tj. za pomoc prawną na etapie postępowania przygotowawczego w kwocie zł netto / zł brutto oraz kwotę zł netto / zł brutto za postępowanie sądowe. Dodatkowo przyznane zostały wydatki w kwocie zł oraz dodatek za kolejny dzień rozprawy przed Sądem w kwocie zł netto / zł.

Od postanowienia Sądu pierwszej instancji w zakresie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, wyznaczony adwokat z urzędu, złożył zażalenie na to postanowienie kwietnia 2021 r.

Adwokat w zażaleniu wskazał, iż koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu winny stanowić kwotę odpowiednio zł netto za postępowanie przygotowawcze

oraz kwotę zł netto za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji - Sądem Okręgowym, nie zaś zasądzone kwoty odpowiednio zł netto i zł netto.

Adwokat w swoim zażaleniu wskazał, iż zasądzone wynagrodzenie adwokata z urzędu za postępowanie przygotowawcze i sądowe jest dwukrotnie mniejsze od kwot jakich tytułem minimalnego wynagrodzenia może oczekiwać adwokat ustanawiany przez stronę z wyboru, realizując w zasadzie ten sam nakład pracy, co obrońca ustanowiony z urzędu.

Nadto, adwokat wskazał, że w sprawie przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie SK 66/19, gdzie Trybunał orzekł o niezgodności z Konstytucją przepisu art. 4 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, **wskazane zostały uniwersalne normy, które powinny mieć zastosowanie w przypadku przyznawania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu na rzecz adwokata ustanowionego dla strony.**

Obecna regulacja, na podstawie obowiązujących przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, nie realizują uniwersalnych norm, stąd przedmiotowa skarga do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie czy przepisy te zgodne są z Konstytucją.

Na skutek wniesionego zażalenia, Sąd Apelacyjny w S
postanowieniem z lipca 2021 r., sygn. akt

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd wskazał, iż skarżone przepisy korzystają z domniemania konstytucyjności, albowiem dotychczas nie zostały poddane badaniu przez Trybunał Konstytucyjny jego zgodności z Konstytucją, stąd też powoływanie się na treść w/w orzeczenia TK w sprawie SK 66/19, było bezprzedmiotowe w sprawie niniejszego zażalenia.

Zupełnie zaś bez znaczenia pozostaje argumentacja Sądu Odwoławczego o tym, iż w przepisach dotyczących opłat za czynności adwokackie w przypadku ustanowienia adwokata z wyboru, stawki te nie ulegają podwyższeniu o podatek od towarów i usług. Podkreślam przy tym,

ze są to stawki umowne i adwokat może z klientem ustalić stawkę do sześciokrotności stawki określonej jako minimalna oraz powiększyć je o należny podatek VAT do ustalonej stawki wynagrodzenia.

Ponadto, Sąd ten pominął, iż adwokat będący przedsiębiorcą, musi podatek od towarów i usług VAT odprowadzić jako jego płatnik - tym samym, podatek VAT nie jest wynagrodzeniem. Powiększanie wynagrodzenia z urzędu o podatek VAT nie odnosi wobec tego żadnego skutku dla adwokata i realnie nie zwiększa jego wynagrodzenia a powoduje tylko skutek fiskalny, związany z koniecznością odprowadzenia tego podatku do Skarbu Państwa. Nie sposób zatem przyjąć, że stawki za obronę z urzędu z uwagi na powiększenie stawki minimalnej o podatek VAT są równe lub równie korzystne, co stawki za obronę z wyboru nawet przy minimalnie określonym w ten sposób wynagrodzeniu na podstawie stawek za obronę z urzędu zawierającą podatek VAT oraz stawkę minimalną na podstawie wynagrodzeń za czynności adwokackie z wyboru, do którego uprawniony również doliczy podatek VAT.

Powyższe postanowienie o oddaleniu zażalenia na koszty zastępstwa procesowego przyznane adwokatowi ustanowionemu z urzędu wraz z uzasadnieniem zostało doręczone adwokatowi strony w dniu 20 lipca 2021 r., co wskazuje, iż został zachowany przewidziany w art. 46 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym 3-miesięczny termin do wniesienia niniejszej Skargi.

UZASADNIENIE ZARZUTÓW NARUSZENIA KONSTYTUCYJNIE CHRONIONYCH

WOLNOŚCI I PRAW

I Ocena zgodności § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 oraz § 17 ust. 1 pk 2 i § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r. w związku z art. 32 ust. 1 zdanie drugie w związku z art. 64 ust. 1 i 2 oraz 45 ust. 1 i art. 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 16 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982r. prawo o adwokaturze

W ramach podniesionego zarzutu skarżący kwestionuje zgodność zaskarżonej regulacji, tj. § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 oraz § 17 ust. 1 pk 2 i § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w *brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r.* z art. z art. 32 ust. 1 zdanie drugie oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i wynikającym z tych przepisów prawem do równego traktowania przez władze publiczne oraz prawem do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz zasadę równorzędności stron, **powodując, iż wynagrodzenie adwokata ustanawianego z urzędu w tej samej sprawie jest z mocy prawa niższe od wynagrodzenia adwokata ustanawianego z wyboru, w przypadku gdy w sprawie nie zachodzą czynniki umożliwiające podwyższenie stawki minimalnej do wysokości stawki maksymalnej.** Nadto stawka maksymalna stanowić może najwyżej wartość 150% stawki minimalnej przy adwokacie ustanowionym z urzędu, podczas gdy w przypadku adwokata ustanowionego z wyboru, stawka minimalna może zostać podwyższona do sześciokrotności tej stawki.

Artykuł 32 ust. 1 Konstytucji statuuje zasadę równości, przy czym odnosi się ona zarówno do stosowania prawa (wszyscy są równi wobec prawa), jak i stanowienia prawa (prawo do równego traktowania przez władze publiczne, w tym przez władzę ustawodawczą). Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji **każdy ma prawo do takiego traktowania, jak osoby znajdujące się w analogicznej (co do istotnych elementów) sytuacji.** (tak Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 24 października 2001r. w sprawie o sygn. akt: SK 10/01).

Na tle art. 32 ust. 1 Konstytucji RP Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że „zasada równości jest fundamentalną zasadą przenikającą całe postępowanie cywilne, **nie wyłączając regulacji związanej z kosztami procesu i pomocą prawną świadczoną z urzędu**” (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 16.06.2008r. w sprawie o sygnaturze akt: P 37/07). Nie ulega zatem wątpliwości, że prawo do równego traktowania przez władze publiczne, w tym przez władzę ustawodawczą, winno znajdować odzwierciedlenie w uchwalanych przepisach, dotyczących wysokości wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w sprawach cywilnych.

Zróżnicowanie sytuacji adwokatów z wyboru i z urzędu przez kwestionowaną normę narusza zasadę równości.

Z tych względów, zdaniem Skarżącego z treści art. 32 ust. 1 Konstytucji i wynikającego z tego przepisu prawa do równego traktowania przez władze publiczne, wynika, iż uchwalane przepisy winny stanowić o tym, że obrońcy procesowi stron, niezależnie od tego czy zostali ustanowieni z urzędu, czy też są obrońcami z wyboru, mają prawo do równego traktowania. Konsekwencją tego, ustalone na podstawie obowiązujących przepisów prawa, **wynagrodzenie adwokatów ustanawianych z urzędu, powinno być równe, niezależnie od tego, czy adwokat został ustanowiony z urzędu, czy też z wyboru.**

Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego potwierdza, że w państwie prawnym zasadą powinno to, iż każdy ma prawo do takiego traktowania, jak osoby znajdujące się w analogicznej (co do istotnych elementów) sytuacji. (tak Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 24 października 2001r. w sprawie o sygn. akt: SK 10/01). Powyższe oznacza, iż na kanwie przedmiotowej sprawy naruszone zostało prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

Wobec powyższego, Skarżący wskazuje, iż zaskarżona regulacja jest sprzeczna z art. 32 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 45 ust. 1 Konstytucji, albowiem z powyżej przedstawionych względów narusza również wynikające z art 45 ust 1 Konstytucji prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności **oraz zasadę równorzędności stron**. Równość stron oznacza przecież, że pełnomocnicy/adwokaci stron są równo wynagradzani za tą samą sprawę i nakład pracy. niesprawiedliwe jest również, aby adwokat ustanowiony z urzędu, wynagradzany był znacznie gorzej od adwokata ustanowionego z wyboru.

Kwestionowana norma prawna narusza również art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji, bowiem nie chroni praw majątkowych – **w postaci prawa do wynagrodzenia za pracę** – adwokata powołanego z urzędu, który otrzymuje wyłącznie część wynagrodzenia adwokata ustanowionego z wyboru. Konstytucja w art. 64 ust. 2 wprowadziła wprost **prawo do równej ochrony dla wszystkich** - praw majątkowych, do których niewątpliwie należy prawo do wynagrodzenia za usługi świadczone przez adwokata powołanego z urzędu.

Należy pamiętać, że wypłacona przez Skarb Państwa kwota wynagrodzenia adwokata z urzędu, nie stanowi faktycznie jeszcze jego wynagrodzenia, bowiem od tej kwoty płaci

dodatkowo ZUS, podatek dochodowy oraz wszelkie inne koszty utrzymania Kancelarii oraz koszty w toku procesu na prawidłowe jego prowadzenie.

Nadto wyrażona w zaskarżonej regulacji ingerencja dotycząca obniżenia wynagrodzenia zasadzonego na rzecz adwokata z urzędu, nie spełnia żadnego z kryteriów klauzuli limitacyjnej określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji, **albowiem: wynika z rozporządzenia**, a nie ustawy (nie jest spełniony warunek legalności) oraz nie realizuje żadnego z celów uznanych za doniosłe konstytucyjnie (nie jest spełniony warunek celowości, o którym mowa w art 92 ust 1 zdanie pierwsze Konstytucji).

Podsumowując, naruszenie praw i wolności w zakresie podanych wzorców konstytucyjnych polegało:

1. w ramach zasady demokratycznego państwa prawa wynikającej z art. 2 – niezgodnego z zasadami sprawiedliwości społecznej traktowaniu adwokata ustanowionego z urzędu i przyznaniu wynagrodzenia na poziomie znacznie niższym niż za analogiczną pracę wykonaną przez adwokata na rzecz strony, która ustanowiłaby adwokata z wyboru, co przeczy zasadom sprawiedliwości społecznej, **ostatecznie w tej sprawie niezasadnie pozbawiono adwokata wynagrodzenia w kwocie zł netto (zł netto - netto),**

2. w zakresie art. 31 ust. 3 i 92 ust. 1 zdanie pierwsze - ograniczeniu praw i wolności - w rozporządzeniu, a nie w ustawie, tym samym wskazuję, iż art. 31 ust. 3 dotyczy ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw – wskazuję, iż po pierwsze ograniczenie tych praw nastąpiło **w rozporządzeniu**, a zgodnie z art. 31 ust. 3 winno nastąpić w ustawie, a także nie zaszły żadne okoliczności konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, aby ograniczyć te prawa, w związku z czym konieczne jest podanie art. 31 ust. 3 Konstytucji, jako niezbędnego wzorca badania konstytucyjności,

3. art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze został wskazany w związku z innymi przepisami Konstytucji, przy czym zaskarżone norma nie spełnia celu rozporządzenia, tj. zwrotu na zasadach równości kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu jak i z wyboru,

W związku z powyższym, wniesienie skargi konstytucyjnej z zawartymi w niej wnioskami jest konieczne i w pełni uzasadnione.

RADCA PRAWNY

EKO.807..ńczyk

Załączniki:

- I.** pełnomocnictwo procesowe szczególne,
- II.** odpis skargi konstytucyjnej (x5) wraz z załącznikami,
- III.** dokumenty do skargi konstytucyjnej:
 - 1.** pismo procesowe obrońcy oskarżonego - spis kosztów procesu z dnia 10 lutego 2021 r.
 - 2.** postanowienie Sądu Okręgowego w K z dnia kwietnia 2021 r., wraz z uzasadnieniem
 - 3.** zażalenie obrońcy z dnia kwietnia 2021 r. na postanowienie zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w K z kwietnia 2021 r.,
 - 4.** postanowienie Sądu Apelacyjnego w S z lipca 2021 r., wraz z uzasadnieniem i kopertą potwierdzającą doręczenie przesyłki w dniu 20 lipca 2021 r.